

FAJÉRMEGYESI NAPLO

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4-50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A szövetkezeti mozgalom szabadsága.

A fővárosi fűszerkereskedők küldöttségileg jártak a földmívelésügyi miniszternél azzal a kérelemmel, hogy miután a szövetkezetek lisztellátás révén erősen terjeszkednek, rendszabályozza meg a kormány a szövetkezeti taggyűjtést s ne engedje meg, hogy a kereskedelem a szövetkezetek kezére jusson. Ez a mozgalom tulajdonképpen fővárosi ügy volna, de ki kell emelni ebből a kis keretből, mert az egész országot mélyen érinti, az egész ország termelésére, annak értékesítésére hatással lenne; ha teljednének a budapesti fűszerek kívánsága, gyökerében pusztulna el igen sok jelentékeny magyar városban a fogyasztási szövetkezetek szervezésére megindult mozgalom, a minék különösen ma van nagy jelentősége, a mikor a hatósági intézkedések zürzavarában nagyon dus vadászat folyik a felesleges közzététel illetékelt gyarapítására.

Ezek a szempontok vezették a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségét, mikor mind a két miniszterhez felterjesztést intézett a szövetkezetek jogainak a megővésére, valamint a szövetkezeti mozgalom szabadságának a megőrzését illetően. A Szövetség hivatkozik elsősorban ebben a legszélesebb körököt érintő akciójában, hogy a fogyasztási szövetkezetek, mint bejegyzett cégek a kereskedelmi törvény alapján állanak, amely törvény lehetővé, alapszabályaik pedig köteleességüké teszik a tagok gyűjtését. E törvény-biztosította jogukat csak a törvényhozas módosíthatná, így tehát erre miniszter, aki ismeri a maga hatáskörét, ígéretet nem tehetett.

Panaszunk a fűszerkereskedőknek az is, hogy a szövetkezetek új tagjainak is adnak lisztet, de ez sem állhat helyt, mert a szövetkezetek nem tehetnek különbséget tagjaik között.

A fogyasztó közönség teljes megnyugvására fogadta a kormány a fenti kérdését, mely a bevásárlás végett szövetkezett fogyasztóknak a gabona- és lisztbevásárlását illetően, bár előzetes engedélytől függően, ugyanazt a jogot adta meg, mint egyes magánfogyasztóknak. A szövetkezett fogyasztók semmi esetre sem élvezhetnek kevesebb előnyt, mint a magános fogyasztók. Ezen az egyszerű és helyes gondolaton nyugszik a rendeletnek az az intézkedése, hogy a fogyasztási szövetkezetek engedélyt nyerhetnek a tagjaik szükségletét fedező gabona, vagy liszt bevásárlására.

Egészen természetes, hogy mikor ez a kormányintézkedés napvilágot látott, sokan léptek be a fogyasztási szövetkezetekbe, különösen a fővárosban, ahol legtöbb gondot ad az élelemről való gondoskodás. Ezt a mozgalmat nem duzzasztotta semmiféle agitáció, a fő indító ok az volt, hogy a közönség nagyobb bizalommal viseltetett a szövetkezetekhez, mint a főváros közismert közlelmezési apparátusához és a kereskedőkhöz, kik a fővárossal vagy mint városatyák, vagy mint szállítók, néha együtt mind a kettős minőségben összekötésben vannak. Nagyobb árnyu taggyűjtés csakis a szocialista irányzatú fogyasztási szövetkezetnél történt.

A szövetkezetek adataikkal fogják igazolni a háboru után, mily hatalmas szolgálatokat teljesítettek az áru és élelmiszerszerzosa leküzdésében, de hogy hivatásukat a köz javára a jövőben is sikerrel betölthessék, szükségük van a kormány részrehajthatatlan méltánylására és arra, hogy ép akkor, mikor a legnagyobb szolgálatokat teszik az ország jóléte érdekében, káros zaklatásoknak egyoldalu és érdekelte panaszok következtében, ki ne tétessenek. Lehetséges, sőt valószínű, hogy a szövetkezetek tagjai a háboru alatt szaporodni fognak, de ez nem mesterséges

agitáció és reklámok eredménye, hanem a drágaság által előidézett közhangulatnak és közszükségletnek a természe-

tes szüleményei, amelyek éppen a szövetkezeti szabadság érintetlen megővását teszik a kormány kötelességévé.

A világháború.

Az oroszok visszavonulása.

Az oroszoknak a Putilovka mögé való visszavonulása befejeződött azzal, hogy a Putilovka nyugati partján az oroszok utóvéd állását is birtokunkba vettük. Végzetes számítási hiba kényszerítette az oroszokat erre a visszavonulásukra. Ők ugyanis a mi Styrlka frontunk ellen irányzott offenziva tartalmát lényegesen rövidebbre számították, mint amennyire őket a mi kelet-galiciai defenzívánkban szerzett tapasztalataik tulajdonképpen feljogosíthaták volna.

Az orosz hadvezetőség egy ily helytelen számításra alapított áttörést a számbeli nagylénnel és az offenziva támogatására kiűritett várakból odavezényelt tüzérség segítségével gondolhatott befejezhetni még mielőtt őt északról újabb veszedelem fenyegethetné.

Ha az orosz számítás beválik, akkor balszárnyunkat vissza kellett volna vonnunk, ami által az oroszok számára lehetővé vált volna, hogy megfelelő szárnymozdulattal más hadseregeseinket beavatkozást megakadályozzák.

Miután azonban offenzívájuk egyáltalán semmilyen eredményt el nem ért, az oroszok oda voltak kötvé a mi lkva-Styrlfrontunkhoz és abban a pillanatban, amikor északi szárnyuk a Styren tül, Luch alatt előrenyomuló osztrák-magyar és német haderőkkel fenyegettetett, kénytelenek voltak minden támadó csapatukat, egész volhyniai frontjukat is a Putilovka mögé visszavenni, hogy ilyen a Putilovka folyóvívének fedezéke mögé jussanak.

A megfenyegetett bolgár király.

A balkáni helyzet immár teljesen megérett. A fegyveres semlegesség állapotában lévő Bulgária már nem tárgyal tovább Szerbiával. Az ententának nem csekély gondot okoz Bulgária magatartása, az aggódo franciák októberre bolgár támadást várnak. A francia és az angol diplomácia minden erőlködése most arra irányul, hogy Görögországot aktív közbélépésre bírják. Már újra fellendült a terv,

hogy az entente Szalonikiben csapatokat szállít partra. A nagylelkű Anglia visszaadná Görögországnak Imbroszt és Tenedosz, amiket ő rabolt el pedig Görögországtól. Tagadhatatlan, hogy a görög kormány körében némi nyugtalanság van a bolgár mozgósítás miatt és ezt a nyugtalanságot fokozza, hogy a görög mozgósítás csak nagy nehézségekkel halad előre. A görög sereg, amelynek főve zére állítólag Miklós herceg, a király fivére lesz, még egyáltalán nincs elkészülve.

A nyugati harctéren

Joffre French-féle offenziva eddig nem hozott kedvező döntést a francia-angol seregeknek. A harc még tart, még pedig olyan hevességgel, amely ebben a világháboruban is páratlan. A nyugati hatalmak óriási túlerővel küzdenek, de a német csapatok hetven óras ágyútüzeléssel szemben is megmozdíthatatlannak bizonyulnak. Az ütközetekben a szövetségesek részéről számos katona is harcol, indiaiak is, akiket az angol sereg főparancsnoksága azokon a helyeken alkalmaz, ahol azt hiszik, hogy a németek különösen erősek. A lelkesmeretlen francia kormány a még folyamatban lévő és az angolokra és a folytonos veszteségeket hozó, nagy harcot arra használja fel, hogy hazug győzelmi hírekkel áltassa a népet, amely pedig már nagyon a végén van.

Természetesen még ez ütközet elején siettek a cár és Poincare elnök egymást távirathatán üdvözölni a sikerekhez, amelyekről azonban a valóságban szó sincsen. Igen kegyetlen a harc Flandriában, ahol az angolok szombat este óta küzdenek erős tüzérség fedezete alatt.

Olasz harctér.

A tiroli nyugati harcvezetés az elmúlt éjjel az Adamello-szankazon volt harc. Az ellenségnek a Cima Prsenától nyugatra lévő szoros ellen megkísérelt támadását tüzérségünk visszautasította.

A vilgereuthi fensíkon szintén éjjel támadták meg két ízben ugyancsak sikertelenül hadállásainkat.

Támad a muszka.

Oroszország, 1915. szept. 23

Még sötét erősen az éjszaka, mélységes a csönd, mintha pi-henne, aludna minden. Pedig nincs pihenés. A spátterek elől vannak egészen a drótnál s figyelnek folytonosan előre, ők a swarmínia szemel. Benn a vonalban is ébren vannak a bakák, bár az egész éjjeli főnlévésben egyik-másik már kimerült s nekidőlvé a homokfalnak le-lecsukló fejfel bóbiskol. A szomszédok néha összedugják a fejüket s halkán susognak. A löreseknek előre merednek a puskák, mind megtöltve szép golyókkal s csak a Sperrklappel kell megnyomni, a Zünglitt kell el-rántani s már is füttyülhet. De most nincs szükség arra, hogy löjjenek, semmi gyanus nincs az elöreterepben, a sok fül semmi gyanus zörejt nem hall. Ugy három óra körül lehetett; nagyon lassan, mintha világos árnyak lo-pakodnának bele a sötétbe, de szinte észrevehetetlenül, nagyon lassan.

Senki nem gondol semmire, már álmosak az emberek, ami nem csoda, egész éjjel figyelnie kellett minden embernek. A hely nagyon veszélyes. Alig 50, másutt alig pár lépésnyire kanyarog az lkwa. Nem-mély a folyó, könnyen át lehet rajta gázolni s aztán már csak a drótakadály van közöttben. Vigyázni kell, nehogy a muszka meglepetést csináljon. Ha pedig azt csinál, jó: minden fegyver működésbe jöhet egy szempillantás alatt s akkor jaj minden vak-merőnek!

Pedig már egynéhányszor próbálkoztak a muszka az áttöréssel. S ki hitte volna, megpróbálta most is.

Csőndben, zaj nélkül egyenkint jöttek a muszkák előre, egészen az lkwaig. Jöttek sokan. Igazán ügyesen, macska módra csuszta-k előre s csöpp zajt sem ütöttek. Céljuk volt úgy látszik összes erejüket ott a parton összehozni s aztán adott jelre oly gyorsan, mint csak lehet, nekirohanni a drótakadálynak, azt gyorsan elvagdogni, kidönteni s aztán tulerővel kiverni bennünket állásunkból. Ez volt a cél, de nem sikerült.

Tervük volt a következő: mikor már egész erejüket a folyóparton összehozták, egyik kiló nagy hanggal robbanó kézigránátot s erre jó majd a hirtelen előretérés. De csúful jártak. Aki a gránátkilövés-sel volt megbizva, az a szerencsétlen úgy látszik rossz avizóra, vélet-lenségből, vagy esetleg idegesség-ből előbb kilötte azt. Még elég sötét volt, még egész erejük nem jött össze a parton, fejtelenség támadt; egy részük előre szaladt, más részük hátra; a sötétben össz-szegabalyodtak, kiabáltak, ide-oda futkostak. — Nosza dolgoztak már a Manlicherek, valami remek lát-vány volt a sötétben élvillanó sok-sok fegyver, sok-sok lángnyelv.

Bakáink egészen belemelegedtek; krescegett a Verschluss, nagy ívben repültek ki az üres hüvelyek, sziszegtek, dalolt a sok repülő golyó. Némelyik közel vágott bele a földre, ahonnan nagy erővel ismét kivágódott s valami darázdöngésszerű hanggal süvített megint előre. Melegük lehetett az oroszoknak. Itt már a támadásról szó sem lehetett. Nem sikerült. Mit tehettek egyebet, mint visszavonulni, még mielőtt kivilágosodik, mert ha a világosság ott éri őket a közeli folyóparton: egy sem megy el közülük épen! — Egyet meg kell hagyni: visszavonulni páratlan ügyesen tudnak. Egyenként csuszna-k vissza, de oly gyorsan és rendben; szinte csoda. — A fegyvereink csöve már olyan mint a tűz, áttüzesítette a leadott sok golyóbis. Már rugnak a fegyverek. Fájnak a vállak. Elfáradtak az ujjak. A fülek az erős ropogástól egészen megnémulnak. A szemek megkönnyesed-
nek.

Pedig csak most abba nem hagyni! Már dereng. Nini már látni is az egyes visszabukdácsoló alakokat. Itt is, amott is fut egy-egy alak. Ni, az lebukik: talán eltalálták. Ott őt is fut egymás mellett. „Schnell schiessen!” dolgoz-baka, most érdemes, nézd csak, hogy menekülnek.

Fogy a patron? Fogy az erők: Jó: várjatok csak! Jönnék a patronnal teli friss Verschlagok, jó a rajvonalba bevont tartalék is, friss erők, még hideg fegyverek, még jól látó szemek és még nem zugo fülek, fejek. „Lőjete-k csak szaporán! Menjen el a kedve az orosznak újabb támadásoktól!”

S mire megszüleik a szép piros, rózsaszín, aranyos hajnal, megint csend váltja föl a nagy ropogást, fülnek, fejnek jól eső tiszta csend! Elpusztult előlünk minden orosz: aki pedig ott he-ver előttünk, az többé nem veszélyes... Azokat a kinyultan fekvő mozdulatlan alakokat már jól ismerjük. A fegyverek még forrók és még bizony füstölög-nek. A kifáradt baka nyagokat fuj, letörli az izzadságot a homlo-káról s sziszegve nyomogatja a jobbik vállgödredt, melyet pirosra, véresre spékelt a fegyver. Bizony százötven meg kétszáz patron ki-lóni, nem gyerekjáték; már ötven leadott golyó után forró a fegy-
ver s nagyokat rug, leszedi még a bőrt is a vállról. De most már vége a „hecc”-nek, nyugodtan lehet pihenőre térni s mintha semmi sem történt volna, mind-egyik szó nélkül a deckungjába bujik, a fejeire huzza a melegítő sátorlapot s hamarosan hortyog az egész sor. — Ellenben a szan-itézé-k nem pihennek. Most kez-dődik az ő munkájuk, behordják a drótok elől a halottakat és se-besülteket. Nincs sok orosz halott. De nem csoda: a sötét jó takaró, eltakarja a célt, bizony csak vak-tában lehet löni. Bizony ilyenkor

kevés golyó talál... De a fő az, vissza van verve az ellenség. Mi lett volna, ha a tulerőnek sikerül eljutni egész a rajvonallun-
dig?... De ilyesmire né is gondol-junk: magyar bakák álltak a löresek-nél.

Barits Ferenc.

A ZSIRTRÜKK.

Pár hét óta semmiféle él-
micikk ára sem emelkedett oly gyorsan, mint épen a zsír. A város közönsége egy szép na-
pon csak azt vette észre, hogy 8 koronát kérnek a zsírért. Mikor a husneműk ára a megfizethetelenségig emelke-
dett, a közönség még csak segített valahogyan magán, a legradikálisabb eszközök alkal-mazta, egyszerűen beszüntette a husevést. A hallatlan zsír-spekulációra azonban sajnos, így nem felelhet, mert azt nem nélkülözheti. A hatóságának is szembeötlött ez a gyors ár-emelkedés, s kutatni kezdte az okát. Az eredmény a szo-kásos trükk. Egyesek elrejtet-
ték a zsírt, s várták a 10—12 koronás árat. Legnagyobb örömünkre azonban pörüljárnak, mert a város tanácsa sür-gősen kéri fogja a miniszter-től a felhatalmazást a hentes-
árak lefoglalására, s hatóságilag fogják árusítani. Az ilyen spe-
kulációkra nem is lehet más-ként felelni: Védje meg a ha-tóság a közönséget, ha kell, a legkérlehetlenebb eljárással. Nagy hálával fogunk adózni neki.

A dohány drágulása.

Megemlékeztünk arról az épen nem kellemes tényről, hogy a do-hányminiszter is beállt a steigerolók közé s ugyancsak alaposan felemelte a dohány árat:

Különlegességek	volt	most
Sultan flor	6 50	10—
Kiváló finom török király	5—	8—
Puriscsány	3—	5—
Hercegovina	2 60	4 60
Rétháti, Ersekujvári	2 50	4 50
Szentandrás	1 40	1 80
Erdélyi	1 40	1 80
	1 20	1 50

Nem különlegességek	volt	most
Legfinomabb török	4—	5 80
Finom török	2 40	3 60
Finom török kis csg.	—60	—90
Hercegovina	1 78	2 40
Hercegovina kis csg.	—44	—60
Középfinom török	1 28	1 76
Középf. török kis csg.	—32	—44
Dráma	—96	1 20

Dráma kis csg.	—24	—30
Kiv. finom magyar	1—	1 20
Legf. magyar kis csg.	—10	—22
Cigarillos	—05	—06

Az evésről már leszoktattak ben-
münket, most már a dohányzásra kerül a sor.

Ez a háboru, ez a háboru!

Háborus jegyzetek

Egy újabb adattal szolgálunk ahhoz a rablóhadjárathoz, ame-
lyet az ugnevezett közvetítőke-reskedelem folytat nálunk a há-
boru idején s amely jogossá te-szi az ország hangos kiállítását, hogy közlelemzési biztost kell kinevezni mindennévé, aki aztán irgalmatlan kézzel sújt le a lelket-len kúfárokra.

Az eset itt történt Dunántul. Egyik közlelemzési elhatározta, hogy fölös burgonyatermését, amely há-
rom vagonot tesz ki, eladja az egyik budapesti élelemzési intéz-ménynek, mondjuk a Hangyának. Megkérdezték a Hangyát, meny-nyit ad a burgonya métermázsá-jáért. A válasz az volt, hogy csak szállítsa ki a község a vasutra a három vagon burgonyát, rakják föl a vagonokba s indítsák utnak Budapestre, a Hangya 12 koronát fizet érte métermázsánkat.

A község megbizta az egyik ügyes gazdaembert, intézze a szállítást, menjen a kocikkal az állomásra s legyen ott a bewag-gonozásnál. Mindez szépen meg is történt. A megrakott szekerek ott álltak az állomáson, a nap-számosok buzgón rakták a va-gonokat, a parasztember meg föl-
ügyelt a munkára. Egyszer csak berobog az állomásra a Budapest felől jövő személyvonat s leugrik róla egy vastag botos, köpcös ur, Olyan közvetítő-féle. Oda áll a pipázgató felügyelő elé s megké-r-dezi:

- Hová szállítják a burgonyát?
- Pestre.
- El van már adva?
- No, el is, nem is. A Han-gyának küldjük.
- Azt irta, megveszi.
- Hogy?
- Tizenkét koronáért.

A közvetítő-közelebb lép a pa-raszthoz.

— Tudja, mit? En adok magá-nak tizenöt koronát mázsánként. Odaadja?

A parasztnak fölvislan a szeme. — Tizenötöt? És kifizeti mind-járt?

A közvetítő siet a megnyugta-tással.

— Ki, rögtön. Itt az állomáson! Az alkut elintézik, mindössze csak másik szállító-levelet kell ki-
állítani, amelyen nem a Hangya címe szerepel, hanem a köpcös köz-
vetítőé. A bevagonozást elvégez-ték, a szekerek hazamentek, a pa-rasztember megkapta a pénzt.

— No, — mondja a közveti-tőnek, — azt se hittem volna,

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Kül-
lönféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-
ból. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből. szabott árak.

OLCSÓ

hogy itt egy állóhelyen öt perc alatt keressek kilencszáz koronát!

A köpcös közeletű mosolygóra rizza meg a parasztember kezét: — Engem se féltsen! En is pont 900 koronát nyertem ez alatt az öt perc alatt. En meg tizenkilenc koronáért szállítom az én cégemnek!

És barátságosan elváltak egymástól.

A tizenkét koronás burgonya átváltozott tizenkilenc koronássá. Mi lesz még velem, mire a fogasztó kezéhez jut?

Békésmegye közgyűlése érdekes és szokatlanul tetsző, de teljesen jogosult indítványt tárgyalt és fogadott el. Eddig ugyanis csak a gyáripari körököt hallottuk a gabonaművek árkímálásának sürgetését, most aztán az ipari termékek árának maximalására is kezdenek szervezkedni a fogyasztók. A békésmegyei törvényhatóság mondta ki elsőnek, hogy a maximalást terjesszék ki az ipar terére is. A megoldás azt adja elő, hogy a durvább fajta vészon 30 százalékkal, a finomabb 25 százalékkal drágult meg újév óta. Egy közepes minőségű kemény-mellű ing a háború kitörése előtt négy-öt koronába került ma hét-nyolc korona az ára. De nemcsak a fehérneműk, hanem a cipők, ruhakelmék és kalapok is hasonló mértékben drágultak. A cipő ára hetven százalékkal ment föl. Egy 14-16 koronás cipő ma legalább 20-24 koronába kerül. Egy sevrőcipőért, melynek azelőtt 24 korona volt az ára, most 46 koronát kérnek. A ruhaneműk és készruhák 30-40 százalékkal drágultak meg, míg a kalapok ára 20 százalékkal emelkedett. A drágaság még folyton nő s hatósági beavatkozás nélkül egyelőre kilátás nincs az árak visszaesésére. Amit mi már egy év óta hangoztatunk, azt mások epedve óhajtják!

Tanítónőválasztások.

Lapunk tegnapi számában részben már megemlékeztünk az iskolaszék csütörtök délutáni üléséről, amelyen a megüresedett tanítónői állásokat töltötte be és a hadbavonult tanítók helyettesítéséről gondoskodott. A két üres állásra Nyéki Ilonát és Bezdek Mariát választották meg. A szavazatok száma a következőképpen oszlott meg:

Nyéki Ilona 18, Bezdek Mária 12, Sárkány Irma 9, Starkné Kalmár Irma 6, Velinszkiné, Farádi Ilona 4, Kövessi Mária 3 szavazatot kapott. Pályáztak még: Medgyesi Sarolta, Tatar Anna, Foris Róza, Magyar Mária, Vig Ida, Venniger Margit, Kis Emilia.

A helyettes tanítónői állásra következőket választották meg: Friedmann Emilia (15), Kövesy Mária (26), Mészöly Mária (24), Ringhoffer Györgyi (22), Sárkány Anna (27), Skalka Józsa (25), Starkné Kalmár Irma (24), Székely Mária (18), Szirbök Jolán (26), Wagner Paula (26), Weisenfeld Anna (27), Id. Med-

gyessy József (23). A zárójelben levő szám a szavazatok számát mutatja. A helyettesek behívása a nyári szavazatok számának sorrendjében fog történni. Szavazatot kaptak ezenkívül: Magyaré Borián Ilona (6), Vig Mária (5) és Tekál Rezső (13).

Az iskolaszék kimondotta, hogy a helyettes tanítónők napi 4 korona díjat kapnak minden tanítási napon. Mivel az V. osztályokba sok növendék iratkozott be, az iskolaszék elrendelte azok megnyitását. Hatodik osztály az idén nem lesz, mert kevesen jelentkeztek.

HIREK. Napló.

Nap-nap után olvassuk, hogy magánosok, társulatok, városok 3-600 koronát ajánlanak föl egy-egy kárpátvidéki falu házának fölépítésére, amelyen aztán a kikötés szerint aranybettelük fog ragyogni: Schwarz Áron háza.

Azokban alig olvastunk valamit arról a nagy hazafias tetről, amely Szemere Miklós nevéhez fűződik.

Lelkes, fáját tettekkel becsülő magyar földesur; Szemere Miklós, akinek a neve a nemzeti mozgalomból soha sem marad ki, gyönyörű cselekedettel tett tanúbizonyoságot rajongó hazaszeretetről. Ezer holdas szulváraljai tehermentes birtokát szétosztja a magyar, német és török hadsereg néhány hősiessen küzdő katonája között. Csak azt kívánja telepesteitől, hogy családát alapítsanak s szeressék a magyar földet. Ez a nemes tett önmagát dicseri. Amennyire szívhez szól azonban a derek magyar földesur áldozatkész elhatározása, midőn honvéd családokat telepít a végekre, ép oty fölháborító a szabadgondolkodók lapjának a magartatása, mely nem átalja, hogy Szemere Miklóst ebből az alkalommal gyanúosan pengellégre állítsa s cselekedetét úgy magyarázza félre, mintha a jobbságoságot akarná visszaállítani, mintha nyomorult alalmaznát dobna oda.

Jól ismerjük ezt a hangot. Megszoktuk már, hogyha valaki — rajongja bár őt legjobban körül a köztiszelet — nem az ő elveiket vallja s nemes dolgot cselekszik, kigunyolják, meggyanusítják. Ha egy Eszterházy herceg ötven ezer holdat adna a kisgazdák szövetekezeiknek bérbe, ha Dessewffy gróf három telepes községet létesítene, az is alalmazna lenne csupán, de ha egy bankár vagy gyáros több millió hadi javveléméből pár száz koronát ad egy rutén viskó fölépítésére, arról már falut kell elnevezni, azt aranybettelük jegyzik föl, mert az adakozó az ő berkeikből került ki. Kalapot emelünk mindenki előtt, aki adakozik, de az is bizonyos, hogy Szemere Miklós tette nem lesz kisebb a szabadgondolkodók lapjának ócsárlása folytán, mert Szemere jelentékeny áldozatán kívül irányt is mutatott, hogy nemzeti birtokpolitikának kell elkövetkeznie a háború után, a telepítési akció erőteljes fölújításával.

— **Házasság.** Revisnyei Revicki Jenő 17-ik honvédszolgálati főhadnagy csütörtökön d. u. fél 5 órakor tartotta esküvőjét a Széchenyi-utcai konviktus kápolnájában Árókay Margitával, néhai dr. Árókay Antal városi tb. tisztfőorvos leányával. Az esketést Dornis István hitoktató végezte. Tanuk voltak felsőbírái Sancsek Zoltán dr. kir. tanfelügyelő, a tantermuzeum elnöke és dr. Gözsy Tibor tolnavármegyei földbirtokos.

— **Az Oltáregylet szokásos havi sz. miséje vasárnap fél 9 órakor lesz a szemináriumi templomban.**

— **Áthelyezések.** Nescsik András mérnök a helybeli Máv. osztálymérnökségtől Miskolcra helyeztetett, helyébe Fehérvárra Heimler Lajos mérnök helyeztetett Szombathelyről.

— **A villamostelep ügye.** Részletesen ismertettük, hogy a város a villanyteleppel szemben megnyerte azon perét, amely a felmondási idő különböző magyarázata miatt történt, nemkülönböztetve azt is, hogy a Phöbus hajlandó 1200000 koronát befektetni a telepbe, ha a város eláll a megváltástól. Csütörtökön délután tárgyaltak ezen ügyben a városnál s a villanybizottságot megbízták, hogy tanulmányozza a részvénytársaság memorandumát, amelyben a befektetési összeget igéri. Dr. Saára Gyula polgármester azonban előre kijelentette, hogy felmondási jogáról a város semmiesetre sem fog lemondani. A memorandum részleteit a villanyzakértő bizottság még nem hozta nyilvánosságra.

— **Az élelmickek maximalása.** Lapunk állandóan küzd az élelmickekkel lehetetlen árai ellen, s ép a napokban vetettük fel azt az eszmét, hogy a maximális árakat vegyük revízió alá, nemkülönböztetve az összes élelmiszerekre is és hogy az ármegállapítás a termelők, eladók meghallgatásával történjék, hogy ezáltal minden kifogásnak eleje vésessék. A város nagyon helyesen eszerint fog eljárni, s péntek délutánra hívta egybe az érdekelteket a maximális árak megállapítására. Az eredményről a honlapjainkban fogunk megemlékezni.

— **Tűzoltó egyesület gyűlése.** Az önkéntes tűzoltók egyesülete vasárnap délelőtt fél 11 órakor választmányi ülést tart, amelyen a kárpáti falvak érdekében indított mozgalomban való részvételt fogják tárgyalni, továbbá a reálisokla azon kérését, hogy a tűzoltóház nagytermet rajzoktatásra engedjék át. Ez a kérelem azonban valószínűleg tárgytalan fog lenni, mert, mint halljuk, a hadikórházak parancsnoksága a reálisoklai hadikórházat felszolja s visszaadja a tanításra. A gyűlés az egyesület folyó ügyeit is elintézi.

— **Kárpáti falvakért.** Ujabbán a következők adakoztak a kárpáti falvakra: Széchenyi-kölcsonds népszerűző egylet 200 K, Kelmár László 20 K, Pete János 20 K, Kubik K., Lajos 10 K, Bezdek Károly 5 K, Sohár-Béla 2 K, Kovács Károly 2 K.

— **Szabadságolás az ősi mezőgazdasági munkákra.** A honvédelmi miniszter megengedte a honvéd kerületi parancsnokságoknak, hogy különös méltánylást érdemlő esetekben önálló mezőgazdákat, a nagybirtokok és mezőgazdasági szervezetek alkalmazottait és mezőgazdasági célokra szükséges kovácsokat és bognárokat legfeljebb három hónapra felmentsék a katonai szolgálat alól. A kerületi parancsnokság azonban csak egy ízben adhat három hónapra felmentést. A felmentési javaslatokat a főispánok fogják az illetékes kerületi parancsnoksághoz eljuttatni. Ha azonban a felmentési javaslat bizonytalan időre, vagy három hónapnál hosszabb időre szól, akkor a főispánok azt a földművelésügyi miniszterhez, illetőleg a horvát bánhoz terjesztik fel, aki aztán kikéri a honvédelmi, illetőleg a hadügyminiszter határozatát.

— **Aki nem kap segílyt.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk egy asszonyról, kinek férje a harcokban meghalt s eddig még nem kapott özvegy nyugdíjat, sem segílyt, jelentkezett a városházán, s kap segílyt. Ha mások is vannak hasonló körülmények között, szíven forduljanak a városhoz. A hadbavonult családjainak segílyzését a háború kezdete óta dr. Kis-teleki Károly főügyész intézi teljes egyszerűséggel, s mindenkinek elintézi segílyügyét, ha arra jogosult. Bárkinek tehát hadisegélyügye van, forduljon hozzá bizalommal.

— **Ne mulasztja el az Uránia előadásait megnézni.** Gyönyörködni fog azokon.

Hanny

Gyere vissza, minden meg van bocsájva

Oszkár.

Pardon, tévedtem!...

APOLLO
MOZGÓ SZÍNHÁZ

Szombaton és vasárnap

A TITKOS JEL.

Szenzációs detektívdráma 3 fel. Képzelt műsor: Seringham (szin. term.) A vak leányk. (dráma.) A nevető harmadik (vigi.) Mörce mint Napoleon. (hum.) Prince a főszerpben.

Állatbetegségek a vármegyében. A vármegye községekben az állatbetegségek még mindig nem szűntek meg. Ujabbán Cecén lépett fel a száj és körömfájás. Nagylónkon pedig megszűnt.

Katonametetés. Csic Mille 96. közös örevezet, popovici lakos a harctéren kapott lösebe következtében elhunyt. Temetése október hó 2-án d. u. 2 órakor lesz a Szt. György kórház halottsházából.

Hivatalos termés-jelentés. A hivatalos termésjelentés szerint összesen 41,200,000 métermáza buza, 11,550,000 métermáza rozs termett, továbbá 47,000,000 métermáza tengeri és 56,000,000 métermáza burgonya várható az idén. Tavaly ezzel szemben 28,641,091 métermáza buza, 12,560,037 métermáza rozs termett.

A népszövetségi csoportvezetők figyelmébe. A szeptemberi füzetek megjötték. Kiosztásuk vasárnap, okt. 3-án d. e. fél 11 órakor. Az igazgatóság kéri a csoportvezetőket, szíveskedjenek átvenni és kézbesíteni, a még künnlevő tagdíjakat pedig beszedni.

A vértés vitéz szoborára a következők váltották meg a szegert:

(Folytatás.) Csonka Veronka, Vágó Viktor, Kégl György, Meszleny Lina, Meszleny Lili, M. I., M. A., Kolmann János, Hajós Rezső, Huszár Ágoston (Sárbogárd), Nagy Ignác, Nagy Ignác, Pápay Nándor és neje, dr. Varga Zsigmond és neje, Vadkerty József, Öreg Sasok asztaltársasága, Székesfehérvári lövészársaság, Takácsi Nagy József és családja, Rostagni Flógel Karola, özv. Szűtsné Moenich Jolán, Irgalmas nővérek, Aujezdsky Adolfiné, Mészáros Sándorné, Vasuti kórház, Wiener Gyuláné, Isay Győző, Moenich Károlyné, özv. Deutsch Ignácné, dr. Huszár Adolf, dr. Szigeti Lajos, Wunsch Mária, Kálmán Sándor, Polgár Pál, Aujezdsky Irén, Keller Izsó, Mór község, Kajászószentpéter község, Fischhoff I. (Mesterberek), dr. Herz Oszkár, Körösy Gyula, Rákosi Gyula, Vitnyédy József, Balogh Lipót, Tarján Ernőné, Kenessey Ilona, Kenessey Lenke, Deutsch Aladárné, Grosz Bernát, Szabó Ferenc, Trautmann H., Szeivald András, Kovács Antal, Gilde Vendel (Nagybecskerek), Bujanovits Sándor, László Istvánné, Szögyény Marich Julia, Creiszler József, Légszeszgyár, Vagyzó Imre, Szigeti fényképész, dr. Vermes Mihály, Besseney Kálmán, Schwarzbach Flóra, Dieballa György, Frater Izidor, Décsy Lajos és neje, Tomsits Józsefné, Tóth Géza, Kovács Á. Sándor, dr. Eisenbarth Károlyné, dr. Szűts Gedeon, Majer Károly, Marschall Nándor, dr. Schlesinger Illés, Tattay Istvánné, Károly János, Bilkei Ferenc, Csikós Andor, dr. Vész Gyula és családja, dr. Riffer Gézáné, dr. Gerbán Kálmán, Dieballa Mária, dr. Tunner Károlyné, Keresztes Zsigmondné, Keresztes Zsigmond, Keresztes Ferenc, Keresztes Ferencné, Rosenzweig László, Práger Fülöp, Fischer Manó, Klein József, Gyuró község, Szalay Miklósné, Koller Szilárd (Bicske), Komiss Boldizsár, Meszleny Béla, dr. Lukács Lajosné, dr.

Székely Nándor, Wiener Ármán, Tauszig (Bécs), Köhler József, Hübner Ferenc, Lang Ignác, Halász Gedeon (Kápolnásnyék), Kováts János, Barna Károly, Ruzsaky Istvánné, Chatten István (Vál) 10—10 koronát.

Fészek a viharban a címe annak a gyönyörű Nordisk drámának, mely ma és holnap az Urániában színré kerül. Ezen a filmen, amely melleleg említve a legszebb Nordisk-képek egyike, melyben hiteles harctéri részlet is van, hol irtózatos tüzelés (hasznoló a gorlicai áttöréshez) látható. E nagyszabású drámához remek kiegészítő műsor is van „A szakácsnék gyöngye” 2 felvonásos kacagató vígjáték és egy egzotikus életkép „A hűség” végül a „Lusitania” című természeti aktualitás. Az Uránia művészi zenekara a legújabb klasszikus zenedarábokkal kíséri az előadásokat.

Legszebb fagyjümlöcsők li-körök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni szülők és dunai ponty. Gebauer Testvérek bodegájában. Telefon 340.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépitő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársny puhává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szűcs Róbert** Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

A Székesfehérvári Hitelesvételvezetők Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiség kiadó. Bővebb értesítés nyerhető Távirdu-u. 6. sz. alatt.

PIUMELI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR :: (BARÁTOK ÉPÜLETE) ::
Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávéanyagpörköldé! Telefon 250.

Katonák segélye és nyugdíja.

(Folytatás.)
Az elesettek, eltűntek és meghaltak hátrahagyottainak ellátása.

A legénységi özvegyek és árva ellátása.

Kinek jár ellátás?
Katonai ellátás az özvegyek és az árvákknak jár. Az özvegy ellátása az özvegyi nyugdíj, az árváké a nevelési járuléka. A katonai ellátás kivül még úgy az özvegynek, mint az árvának ideiglenes évi segélyre van igénye.

Az özvegyi nyugdíj.

Az özvegy járandósága más a halált követő első hat hónap letelte után. Az első hat hónapban az özvegy tovább is azt az összeget kapja, amit rendes napi segély és lakásilleték címén eddig kapott.

Ha az özvegy ily segélyben részesült, mert a maga keresetéből tartotta fenn magát, de a keresetétől férje halála után elesett, bejelentheti a segélyre való igényét és ebben az esetben a férje halála után hat hónapig ez a segély jár neki.

Annak az özvegynek, aki segélyt nem igényelhet, nyomban a férj halála után az özvegyi nyugdíj jár; az az özvegy pedig, akinek a férje halála után hat hónapig a segély jár, e hat hónap elteltével kapja az özvegyi nyugdíjat és ezenfelül az „ideiglenes évi segélyt.”

Az özvegyi nyugdíj kiutalványozását vagy azon pótcsapattest gazdasági hivatalánál kell megszüretetni, ahová az elesett vagy elhalt tartozott, vagy közöshadseregbeliéknel a hadkiegészítési, illetőleg honvédek-nél a honvédkerületi parancsnokságnál. Az utalványozásra vonatkozó panaszok esetén ugyanúgy kell eljárni, amint azt a II. fejezet. „Hol utalványozzák a rokkantsági nyugdíjait” című fejezetben a panaszokra vonatkozóan ismertettük.

Az árva nevelési járuléka.

Az árva után az özvegy az apa halálát követő első hat hónapban tovább is kapja azokat a segélyeket, amelyeket a hadiszojgálata alatt kapott. Kapja akkor is, ha a segélyezésre való igény a férj halála után áll be. Ha azonban az árva után nincs igénye a segélyezésre, részére nevelési járuléka jár annak a hónapnak első napjától kezdve, amelyben a férj halála bekövetkezett.

Nevelési járuléka csak a törvényes vagy törvényesített gyermek után jár. A nevelési járuléka összegét, amely a fiúnak 16., a leánynak 14. életévének betöltéséig jár, a III. táblázat tünteti föl. Megjegyzendő azonban, hogy a hazai tanintézeteket látogató árva a 24. életévük betöltéséig kapják a nevelési járulékot.

A nevelési járuléka az anya vagy mostohaanya kezébe fizetik ki. Ha az anya vagy mostohaanya nem volna életben, vagy a gyermek eltartásával és nevelésével gyám volna megbízva, akkor a nevelési járuléka a gyám veszi föl.
(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

A titkos jel. Érdekfeszítő és izgalmas detektívdramát mutat be ma és holnap az Apolló Színház. A műsort igen érdekes pótképek, egy színes tájkép Seringham, Mók mint Napoleon c. vígjáték, A vak léány dráma és A nevető harmadik c. kumoros kép egészíti ki. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek.

Szerkesztői üzenet.

Cs. J. Helyben. Panaszos levelére megjegyeztük, hogy a huszemleke hatóságai maximálása nem történt meg. Az az árszabályzat, amelyet már közöltünk, csak a rendőrfőkapitányság által készítettet jegyzék volt, amelyet a tanács elé fogtak terjeszteni. Ha a tanács helyben hagyta, akkor lesz kötelező a betartása. Betartják-e? Majd elvállik.

APRÓHIRDETÉSEK.
Elegáns hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak raktáron. Alakítások és gyásykalapok a leg-rövidebb idő alatt készülnék. **Bor-kovits Berta** Megyeháztér 17. emelet fejéjéért balra.

Keresek egy jó karban levő, féregmentes garnitúrát, esetleg külön divánt. Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó két utcai szobalákas előszoba, vízvezeték konyhában és a hozzátartozókkal november 1-ére Tobak-utca 17. szám. tudakozódni lehet. Háltér 19. szám. Ugyanott egy szobás lakás hozzátartozókkal és egy szoba azonnal kiadó. Háltér 19. szám.

Egy jókarban levő igáskocsi és egy kis kocsi és egy három éves csikó eladó. Felsőkirályos 6. sz.

Egy borjas tehén 2 hetes borjával együtt eladó, Rác-utca 9. sz. a.

Néhány kocsni trágya Palotai-u. 20. sz. alól ingyen elvihető.

Egy különbejárato, burtozott szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb léány részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Telefon 233. — Telefon 233.

Pénteken és szombaton, október hó 1-én és 2-án:
A Nordisk-filmek legszebbike

FÉSZEK A VIHARBAN

Dráma 4 felvonásban.
Pótműsor: 1. Szakácsnék gyöngye, vígjáték 2 felvonásban. 2. A hűség. — 3. Lusitania.
Előadások este 7 és 9 órakor.

AGRUS BUZAPÁC
a VETŐMAG csávázására kapható
OBERMAYER IMRE
fűszer és lisztkoreskedésében.
Üsz- és Rákóczy-u. sarok.

Gyermek-, női- és férfi-szandálak. Vászonn és bőrcipők.
Szalma- és vászonkalapok.
Nagy választékban kaphatók
Kováts Antal uri, női-divat kereskedésében.